

Σημειώσεις από μια «θυσιαζόμενη ζώνη»: ένας «πόλεμος δίχως κανόνες» στον Βόλο

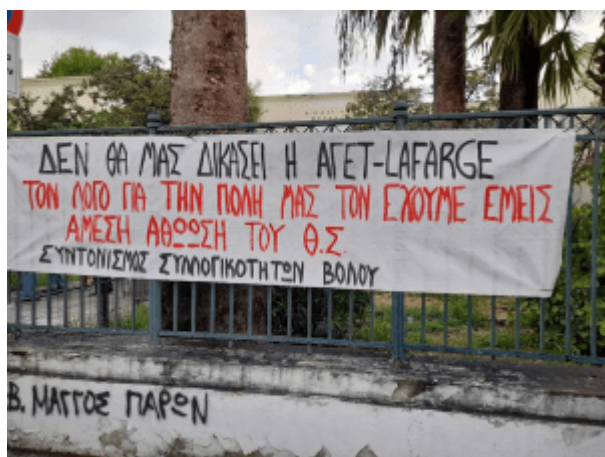
«Το να υπερασπίζεσαι την εαυτή σου ενάντια στο έγκλημα είναι νομιμοποιημένο a priori και συνεπώς το ίδιο ισχύει και για κάθε πράξη βίας» - Elsa Dorlin

«Εάν πρέπει να υπάρξει πόλεμος, δεν δύναται να είναι εναντίον ενός ιού, αλλά ενάντια σε οτιδήποτε καταδικάζει την πλειοψηφία της ανθρωπότητας σε πρόωρη παύση της αναπνοής, ενάντια σε κάθε δομική επίθεση στο αναπνευστικό σύστημα, ενάντια σε οτιδήποτε, στην μακρά κυριαρχία του καπιταλισμού, έχει αναγκάσει ολόκληρα κομμάτια του παγκόσμιου πληθυσμού, ολόκληρες φυλές, σε μια δύσκολη, αγκομαχούσα ανάσα και μια ζωή καταπίεσης» - Achille Mbembe

«Η από-αποικιοποίηση είναι πάντα ένα βίαιο φαινόμενο» - Frantz Fanon

Στις 13 Δεκεμβρίου 2019, ο 24χρονος εργάτης Χατζί Σιράζ Ακράμ καταπλακώθηκε από ένα τεράστιο κομμάτι μαρμάρου, όταν έσπασε ο ιμάντας που το μετέφερε, προκαλώντας τον θάνατο του. Το όνομα του Χατζί προστέθηκε στην λίστα των ανθρώπων εκείνων που ο θάνατος τους δεν ακούγεται, των οποίων οι ζωές κρίνονται αναλώσιμες. Στις 3 Μαΐου 2023 ο εργοδότης του, κατηγορούμενος για ανθρωποκτονία από αμέλεια, αθώωθηκε καθώς «δεν υπήρχε τίποτα που αν είχε κάνει διαφορετικά θα έσωζε την ζωή του θανόντος». Το χρονικό του προαναγγελθέντος θανάτου του Χατζί ήταν η υπόθεση που εκδικαζόταν στα δικαστήρια του Βόλου, λίγες ώρες πριν την δίκη του Θ.Σ.

Ξεκινάμε από τη θέση ότι εμείς που γράφουμε αυτό το κείμενο, θεωρούμε πως στη θέση του κατηγορούμενου θα έπρεπε να βρίσκεται ο υπεύθυνος για πολλούς άλλους προαναγγελθέντες θανάτους: η LafargeHolcim. Με αυτή την τοποθέτησή μας κάνουμε ξεκάθαρη την πολιτική και ιδεολογική μας θέση. Θεωρούμε δηλαδή ότι οι ενέργειες της ΑΓΕΤ είναι παράνομες, οπότε οποιαδήποτε θέση και πράξη για την εμπόδιση και τη διακοπή τους, δεν είναι παρά η μόνη λογική και ηθική θέση. Αντί λοιπόν να δικάσσει η Lafarge εκείνη την Τετάρτη, το τριμελές πλημμελειοδικείο του Βόλου δικάζε έναν 26χρονο φοιτητή, μέλος του κινήματος. Έτσι, αποφασίσαμε να γράψουμε ένα κείμενο που ακροβατεί μεταξύ ψυχραιμής ανάλυσης και οργισμένης αντίδρασης. Υποψιαζόμαστε όμως ότι μερικές φορές η ψυχραιμία μάλλον αποτελεί προνομιακή θέση και δεν μπορεί να απαιτείται γιατί το αίτημα για ψυχραιμία ίσως να είναι τελικά παραίνεση να συνεχίσουμε να ασφυκτιούμε.

Στις 13 Ιουνίου 2020, όταν έλαβε χώρα μια μεγαλειώδης πορεία που κατέληξε στο εργοστάσιο της ΑΓΕΤ, ο Θ. συμμετείχε μαζί με χιλιάδες άλλα άτομα στην προσπάθεια σύσσωμης της πόλης να καταδείξει με τον πλέον emphaticό τρόπο την αντίθεση της στην καύση σκουπιδιών από τη γαλλική τσιμεντοβιομηχανία. Εξίσου emphaticή όμως ήταν και η αντίδραση της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία εξαπέλυσε ένα κρεσέντο αστυνομικής βίας. Σύμφωνα με τα όσα αποδείχθηκαν στη δικαστική αίθουσα, με το πέρας της πορείας και όταν ο κόσμος είχε ξεκινήσει να αποχωρεί, οι διμοιρίες των ΜΑΤ όρμησαν εναντίον του πλήθους, ποδοπατώντας όσα άτομα ήταν καθισμένα,

τσακίζοντας σώματα με γκλομπ και καταστρέφοντας πνευμόνια με χημικά. Την ίδια μέρα που στον πρώτο όροφο του δικαστηρίου δικάζόταν ο Θ., ο οποίος είχε συλληφθεί με το σύνολο του Π.Κ. στην πλάτη του, δύο ακόμα υποθέσεις εκδικάζονταν από το μονομελές πλημμελειοδικείο στο ισόγειο. Στην πρώτη δίκη, κατηγορούμενοι ήταν οι κάτοικοι των Σταγιατών Πηλίου, του χωριού που εναντιώνεται στην ιδιωτικοποίηση της πηγής Κρύα Βρύση. Ο τότε αντιδήμαρχος του Αχιλλέα Μπέου, Μιχάλης Καπουρνιώτης, κατηγορεί τρεις ανθρώπους, μέλη της ομάδας «Σταγιατές - Ελεύθερα νερά» για διατάραξη κοινής ειρήνης, επειδή «τόλμησαν» να χρησιμοποιούν το σχολείο του χωριού για τις συνελεύσεις τους. Στην δεύτερη, δικάζονταν δύο πολίτες του Βόλου, μέλη της «Κίνησης για το Νερό», που το 2017 είχαν αντιδράσει στη σκανδαλώδη απόπειρα ιδιωτικοποίησης του βιολογικού

καθαρισμού της πόλης. Με κατηγορούς ξανά δύο δημοτικούς συμβούλους του δημάρχου, δύο πολίτες δικάζονται για «διατάραξη οικιακής ειρήνης και άσκηση βίας από κοινού», επειδή παρευρέθηκαν στο δημοτικό συμβούλιο που συνεδρίαζε για το συγκεκριμένο θέμα και είχαν το «θράσος» να σηκώσουν πανό μέσα στην αίθουσα.

Και οι τρεις υποθέσεις συνιστούν περιπτώσεις SLAPP (Strategic Lawsuit Against Public Participation), ενώ συνδέονται πολύ περισσότερο απ' όσο φαίνεται με την υπόθεση του Θ., του Βασίλη Μάγγου και με το έγκλημα που διαπράττει η ΑΓΕΤ-Lafarge στην περιοχή. Η επίθεση στα κοινά αγαθά (αέρα και νερό) και ως εκ τούτου η έκθεση σε συστηματικό κίνδυνο για την υγεία της (ανθρώπινης και μη) ζωής στην περιοχή είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την καταστολή της αντίδρασης των πολιτών. Σε συνδυασμό με την πρόταση για δημιουργία τερματικού σταθμού υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) στον Παγασητικό, την αδειοδότηση για τοποθέτηση ανεμογεννητριών στις θέσεις «Παλιομέλισσο» και «Αντραγάσα» του Πηλίου (και το σχεδιασμό για τοποθέτηση και σε άλλο σημείο) και την παρουσία της Χαλυβουργίας στην παλαιά οδό Λάρισας-Βόλου, φαίνεται πως η πόλη μας συνιστά αυτό που ο Steve Lerner αποκαλεί «**θυσιαζόμενη ζώνη**». Υποστηρίζουμε ότι η αναγωγή της πόλης του Βόλου σε θυσιαζόμενη ζώνη, προϋποθέτει το τσάκισμα των συλλογικών αντιστάσεων και των διαμαρτυριών, και αυτό έγινε απόλυτα κατανοητό στις 13 και 14 Ιουνίου του 2020.

Μικρή πόλη, μεγάλα ζητήματα

«Όσον αφορά και το τσιμεντάδικο, ο Βόλος μετατρέπεται πια σε έναν αποτεφρωτήρα της Ευρώπης, δηλαδή αυτή τη στιγμή λέμε τσιμεντάδικο κατ' ευφημισμόν, δεν παράγει τσιμέντο το τσιμεντάδικο, καίει σκουπίδια», λέει ο Γιάννης Μάγγος σε μια [συνέντευξή](#) του, σχολιάζοντας την εισαγωγή σκουπιδιών από την Ιταλία για την καύση τους από την ΑΓΕΤ. Με την έννοια **θυσιαζόμενη ζώνη** περιγράφονται οι κατοικημένες περιοχές, στις οποίες έχουν τοποθετηθεί τοξικές ή ρυπογόνες εργοστασιακές εγκαταστάσεις και ως εκ τούτου η υγεία των κατοίκων θυσιάζεται για χάρη της οικονομικής ανάπτυξης και της ευημερίας άλλων. Για τη δημιουργία τέτοιων ζωνών μπορεί να ευθύνονται τα ελλιπή ρυθμιστικά εργαλεία από μεριάς κράτους ή διοικητικών αρχών, καθώς και η μη πρόσβαση στις πληροφορίες που σχετίζονται με τη συντελούμενη μόλυνση. Αξίζει να σημειωθεί ωστόσο, ότι στην πολιτική γεωγραφία και τις περιβαλλοντικές σπουδές η έννοια έχει χρησιμοποιηθεί

για να αναδείξει το ζήτημα του

«περιβαλλοντικού ρατσισμού», καθώς οι θυσιαζόμενες ζώνες είναι κυρίως περιοχές που κατοικούνται από πληθυσμούς μη λευκών, δηλαδή μαύρων, ισπανόφωνων μεταναστών (POC - people of color) ή/και λευκών των εργατικών τάξεων.

Χρησιμοποιούμε την έννοια αυτή σαν εργαλείο ανάγνωσης της περίπτωσης του Βόλου ως περιβαλλοντικού πρότζεκτ. Θεωρούμε ωστόσο ορθό να κάνουμε μια «μετάφραση» στο δάνειο μας, καθώς δεν επιθυμούμε να οικειοποιηθούμε απροβλημάτιστα λεξιλόγιο που έχει βαθιές διαθεματικές αναφορές και προέκυψε ως γνώση μέσα από/για φυλετικοποιημένες κοινότητες. Για το ελληνικό συγκείμενο και την περίπτωση του Βόλου, η θυσιαζόμενη ζώνη αφορά τη συνολική υποβάθμιση του βιοτικού επιπέδου μιας πόλης, χωρίς ωστόσο να αναφερόμαστε σε αυτή με όρους μειονοτικής ομάδας —αν και αναγνωρίζουμε ότι μειονοτικές ομάδες, όπως οι Ρομά, οι μετανάστριες και οι οικονομικά δυσχερείς είναι περισσότερο εκτεθειμένες στους κινδύνους της ρύπανσης των ελληνικών πόλεων, τόσο σε σχέση με το πού βρίσκονται μέσα σε αυτήν όσο και αναφορικά με την πρόσβαση τους στη γνώση αλλά και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Όσον αφορά τις τοπικές αρχές, δεν έχουμε να κάνουμε απλώς με την απουσία τους από τη ρυθμιστική διαδικασία αλλά και με τη συνεχή και συνολική στήριξη που παρέχουν στην καταστροφή. Σχετικά με την παραγωγή γνώσης, υπάρχουν εμπεριστατωμένες έρευνες από φορείς όπως το [Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας](#), που καταδεικνύουν τις επιπτώσεις στην υγεία από την καύση απορριμμάτων τόσο κοντά σε κατοικημένη περιοχή, λαμβάνοντας υπόψη και την ιδιαίτερη γεωγραφία του Βόλου, οι οποίες όμως δεν φαίνεται να λαμβάνονται υπόψη. Αξίζει να αναρωτηθεί κανείς λοιπόν για τους τρόπους με τους οποίους δημιουργούνται θυσιαζόμενες ζώνες εντός της λευκής Ευρώπης και για του λόγους για τους οποίους επιλέγεται μια πόλη όπως ο Βόλος ως τέτοια.

Μέσα σε αυτή την πολιτική και οικονομική περίφραξη, η έκθεση στον θάνατο διεκπεραιώνεται είτε έμμεσα με τη θυσία της υγείας των κατοίκων και του προσδόκιμου ποιοτικής ζωής είτε άμεσα από τα εκτελεστικά εργαλεία αυτής της πολιτικής, εν προκειμένω την αστυνομία και την καταστολή. Το 2022, η γαλλική τσιμεντοβιομηχανία παραδέχτηκε ενώπιον [δικαστηρίου](#) των ΗΠΑ ότι χρηματοδότησε τον ISIS προκειμένου να εξασφαλίσει ότι εργοστάσιό της στη Συρία θα συνεχίσει να λειτουργεί. Είναι σαφές λοιπόν, πως αυτός ο «τιτάνας» της νεοαποικιοκρατίας δεν θα διστάσει επ' ουδενί να θυσιάσει την υγεία μιας ολόκληρης πόλης του Ευρωπαϊκού Νότου, εάν αυτό είναι που χρειάζεται για να καλύψει τις ενεργειακές του ανάγκες καίγοντας σκουπίδια. Έτσι, η αποικιοκρατικού τύπου καταστροφή του περιβάλλοντος σε χώρες του παγκόσμιου Νότου καθίσταται εφικτή και μέσω της καταστολής. Το «δεν μπορώ να πάρω ανάσα» που ο Θ. και ο Βασίλης Μάγγος φώναζαν την ώρα του βασανισμού τους, είναι αυτό που κραυγάζει εδώ και χρόνια μια ολόκληρη πόλη που έχει μεταμορφωθεί σε περιβαλλοντικό πείραμα ιδιωτικών επενδύσεων και παραβίασης θεμελιωδών δικαιωμάτων. Με λίγα λόγια, θέλουμε να πούμε ότι τα βασανιστήρια, η αρπαγή πόρων και η δηλητηρίαση του αέρα και του νερού δεν είναι ανεξάρτητες διαδικασίες αλλά διαπλέκονται καθιστώντας η μία εφικτή την άλλη.

Δικαίωμα στην αναπνοή

Η οικολογική κατάρρευση είναι κάτι που έρχεται σταδιακά, μεθοδευμένα, διακριτικά και μακροπρόθεσμα, ενώ η καταστολή και η συνεπαγόμενη βία της είναι άμεση, στο εδώ και τώρα. Αυτό ήταν ένα από τα κύρια θέματα που αναδείχθηκαν στην δίκη του Θ.

Οι αστυνομικοί μάρτυρες κατηγορίας υποστήριξαν ότι ο Θ. επιτέθηκε σε έναν αστυνομικό και στη συνέχεια βιαιοπραγούσε ταυτόχρονα προς άλλους δύο, οι οποίοι αδυνατούσαν, όπως λένε, να τον ακινητοποιήσουν. Μάλιστα, ο ένας εξ αυτών υποστήριξε ότι εξαρθρώθηκε ο ώμος του, διακομίστηκε στο νοσοκομείο και έλαβε 4 μέρες άδειας. Όπως καταγγέλλεται όμως και μέσα στην αίθουσα, ο ίδιος αστυνομικός συμμετείχε και την επόμενη μέρα στο όργιο αστυνομικής βίας και ήταν παρών κατά τον βασανισμό του Βασίλη. Οι αφηγήσεις των μαρτύρων κατηγορίας δεν ήταν μόνο αντιφατικές αλλά αποδείχτηκαν και ψευδείς από τις αμέτρητες φωτογραφίες, τα δύο βίντεο και τις καταθέσεις των 13 ανθρώπων που προσήλθαν ως μάρτυρες υπεράσπισης.

Αξίζει εδώ να σημειωθεί η επιχειρηματολογία που ανέπτυξε ο εισαγγελέας, ο οποίος ρώτησε τον κατηγορούμενο γιατί πιστεύει ο ίδιος ότι επέλεξαν αυτόν και, δημιουργώντας κλίμα, ξεκίνησε να δομεί ένα κλασικό αφήγημα κοινωνικού αυτοματισμού: «δεν μπορεί, κάποιος λόγο θα είχαν οι αστυνομικοί για να σε συλλάβουν». Στη φαινομενικά μετριοπαθή θέση του, με διάθεση όπως σημείωσε και ο ίδιος «να φύγουν όλοι δικαιωμένοι», αναφέρθηκε στην ευρύτερη περίπτωση του περιβαλλοντικού ζητήματος στον Βόλο ως μια συνθήκη «πολέμου χωρίς κανόνες». Πρότεινε λοιπόν την απαλλαγή για τις υπόλοιπες κατηγορίες, καθώς προφανώς δεν αποδεικνυόταν καμία από αυτές αλλά υποστήριξε πως θα πρέπει να τιμωρηθεί ο Θ. για το έγκλημα της αντίστασης κατά τη σύλληψη, κάτι που όμως επίσης δεν προέκυπτε από πουθενά.

Η συνήγορος υπεράσπισης αντιπαρατέθηκε έντονα στην πρόταση του εισαγγελέα ρωτώντας εάν «υπολείπονται αξιοπιστίας οι νέοι και οι νέες που βάζουν το κεφάλι τους στον ντορβά προκειμένου να πολεμήσουν ενάντια στον καρκίνο». Ενέταξε την περίπτωση του Θ. ως το πρώτο επεισόδιο «μιας παλλαϊκής μάχης», την οποία η πόλη του Βόλου και το κίνημα της έχασαν, έχοντας απέναντί τους «ένα οικονομικό θηρίο και μια κυβέρνηση που δήλωσε ότι παίρνει θέση και είναι με την μεριά των ισχυρών». Αναφερόμενη στην ελευθερία καταστολής ως «εργαλείο θανατηφόρας ασυδοσίας», η

συνήγορος, προκειμένου να αντικρούσει την κατηγορία για αντίσταση κατά τη σύλληψη είπε χαρακτηριστικά: «Εάν αποδεχτούμε ότι κάθε φορά που ένας αστυνομικός θέλει να μας συλλάβει εμείς οφείλουμε να το δεχτούμε ακόμα και αν η σύλληψη είναι παράνομη, τότε έχουμε κάνει ένα γενναίο βήμα προς την επιβολή αστυνομικού κράτους».

Κατά την απολογία του, ο Θ. πήρε τον λόγο και διατύπωσε αυτό που πολλοί μάρτυρες της υπεράσπισης προσπάθησαν επίσης να πουν, ότι δηλαδή «αυτό που έγινε ήταν ξεκάθαρη επίθεση στο κίνημα». Υποστήριξε ότι «δεν είναι τυχαίο που στις επόμενες πορείες η ένταση και η δυναμική του κόσμου μειώθηκε» και πως ο ίδιος στοχοποιήθηκε για παραδειγματισμό. Η καταστροφή του περιβάλλοντος δεν μπορεί να νηθεί χωρίς την αστυνομική βία, καθώς η μόλυνση και η υποβάθμιση της υγείας είναι συνθήκες που σκοτώνουν αργά. Είναι λοιπόν απαραίτητος ο φόβος της σωματικής βίας και της σύλληψης, ώστε να μεταφέρουν τον κίνδυνο σε ένα πολύ πιο άμεσο και τρομακτικό παρόν. Ο λόγος για τον οποίο επιστρατεύεται η καταστολή και αποτελεί επιτυχημένη μεθοδολογία επιβολής, είναι γιατί εξοβελίζει τον κίνδυνο για τον αργό θάνατο που προκαλεί η ΑΓΕΤ σε ένα δεύτερο χρόνο, σε ένα δευτερεύον επίπεδο σε σχέση με την πολύ πιο άμεση βία της αστυνομίας, τον φόβο της καταστολής, την αγωνία της επιβίωσης.

Πιστεύουμε πως η απόφαση του δικαστηρίου είναι αντιφατική. Τον έκρινε τελικά αθώο γιατί δεν αποδεικνύεται η τέλεση των κακουργημάτων για τα οποία κατηγορούνταν και αφού αυτά δεν τεκμηριώνονται, καταλήγει ότι «εφόσον η πράξη (η σύλληψη) ήταν εξαρχής παράνομη, δεν μπορεί να υφίσταται αντίσταση σε αυτήν». Ο κατηγορούμενος ήταν θύμα και όχι θύτης, άρα αθώνεται. Ακολουθώντας το σκεπτικό του δικαστηρίου, ένα άτομο έχει την υποχρέωση να μην αντισταθεί αλλά εάν τελικά δύναται να αποδείξει εκ των υστέρων την παράνομη σε βάρος του ενέργεια (να σημειωθεί εδώ ότι η δυνατότητα αυτή είναι ταξικά, έμφυλα και φυλετικά εντοπισμένη), τότε η αντίσταση του «δικαιολογείται». Με την ίδια συλλογιστική, εάν η LafargeHolcim επιτίθεται κατά του δικαιώματος στον καθαρό αέρα, τότε έχουμε κάθε κοινωνικό, πολιτικό αλλά και νομικό επιχείρημα να αντισταθούμε και να αποτρέψουμε την συνέχιση της. Συντασσόμαστε με το σύνθημα των κινημάτων του Βόλου «καρκίνο στον αέρα, καρκίνο στο νερό», καθώς όλες οι ανθρώπινες και μη υπάρξεις γύρω από την πόλη υφίστανται μια συνεχή, απόλυτη και αόρατη βία. Το σχόλιο του Θ. είναι εύστοχο, αφού στη διάκριση μεταξύ αόρατης και ορατής βίας εντοπίζουμε ίσως και τις διαφορετικές «χρονικότητες θανάτου». Η αόρατη βία για εμάς, στον βαθμό που δεχόμαστε αυτή τη διάκριση, είναι η επίθεση στο κοινό αγαθό του αέρα από μια εταιρεία που καίει σκουπίδια, ενώ ορατή είναι η βία της καταστολής.

Αντιστροφο witnessing και βίντεο ως (αυτό)άμυνα του κινήματος

Εκκινούμε από την θέση ότι οι συλλογικές πράξεις αντίστασης και αντίδρασης στην κυριαρχική εξουσία έχουν πάψει εδώ και καιρό να αφορούν κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα, αλλά στην πραγματικότητα είναι στραμμένες στο δικαίωμα στη ζωή ή καλύτερα το δικαίωμα στο δικαίωμα στη ζωή. Εντός της ευρύτερης συνθήκης της κλιματικής κατάρρευσης, η πορεία τον Ιούνιο του 2020 ενάντια στην καύση είχε πραγματοποιηθεί λίγο καιρό μετά τη δολοφονία του George Floyd στις ΗΠΑ και λίγο καιρό μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων από την πρώτη καραντίνα του COVID19. Είναι τραγικά ειρωνικό, αλλά μάλλον ιστορικά και πολιτικά επιβεβαιωτικό, το ότι τόσες συνθήκες ή επίπεδα ασφυξίας μπόρεσαν να χωρέσουν μέσα σε τόσες λίγες μέρες. Η φράση «I can't breathe» ως ο επιθανάτιος ρόγχος του George Floyd, αντήχησε εις διπλούν στην πόλη του Βόλου από τα χείλη του Θ. κατά την σύλληψη του και από τον Βασίλη Μάγγο κατά τον βασανισμό του.

Στα ελληνικά η μετάφραση του «witness» έχει διττή σημασία. Ως μάρτυρας νοείται εκείνο που βρισκόταν μπροστά σε ένα συμβάν ακούγοντας ή βλέποντας το, αλλά και αυτός που βασανίστηκε ή θυσιάστηκε για αυτά που πίστευε. Η ευκολία μετάβασης ανάμεσα στις δύο αυτές θεσιακότητες φάνηκε με τον πλέον γλαφυρό τρόπο την επόμενη της μεγαλειώδους πορείας στην οποία συνελήφθη ο Θ. Στις 14 Ιουνίου, ο Βασίλης Μάγγος περνούσε με το μηχανάκι του από τα δικαστήρια την ώρα της μεταφοράς των συλληφθέντων της προηγούμενης μέρας. Μόλις είδε τον Θ., έτρεξε προς το μέρος του φωνάζοντας «Τι του κάνετε;». Μέσα σε δευτερόλεπτα, ο Θ. έγινε εκτός από μάρτυρας (martyr) των περιβαλλοντικών αγώνων, μάρτυρας (witness) του βασανισμού του Βασίλη, ενώ ο τελευταίος έπαψε να είναι μάρτυρας της αστυνομικής αυθαιρεσίας εις βάρος του Θ. και έγινε ο ίδιος μάρτυρας του κινήματος και της αστυνομικής καταστολής. Κατά τα λεγόμενα του πατέρα του: «Ο Βασίλης πέθανε έναν μήνα μετά την δολοφονία του». Οι θέσεις του μάρτυρα αντιστράφηκαν, κάτι που συνέβη τόσο φυσιολογικά, καθώς καθίσταται σαφές πλέον ότι η αντίσταση στην καταστολή θα σε οδηγήσει αναπόφευκτα σε μια από τις δύο θέσεις: ή του Θ. ή του Βασίλη.

Όπως στο δικαστήριο των βασανιστών του Βασίλη, έτσι και στο δικαστήριο του Θ. επιβεβαιώθηκε ξανά η κρίσιμη σημασία της καταγραφής της μαρτυρίας (witnessing). Τα βίντεο ήταν ένα από τα πιο σημαντικά τεκμήρια που επιβεβαίωσαν την αθώτητα του Θ. Φυσικά, δεν αποτελεί το μέσο από μόνο

του ένα επαναστατικό εργαλείο, καθώς είναι αμέτρητες οι περιπτώσεις που τρανταχτές οπτικοακουστικές αποδείξεις αθωότητας ή καταγγελίας αμφισβητούνται από τις δικαστικές αρχές (βλέπε περίπτωση Ζακ Κωστόπουλου), καθιστώντας σαφές για άλλη μία φορά ότι δεν υπάρχει μετριοπαθές και ουδέτερο βλέμμα. Όπως όμως και στη δολοφονία του George Floyd, ένα μήνα πριν από αυτή του Βασίλη, επιβεβαιώνεται ότι το βλέμμα και η καταγραφή που η εξουσία ασκεί ως επιτήρηση πάνω στα σώματα των εξουσιαζόμενων, δύναται να στραφεί εναντίον της ως ένας τρόπος «(αυτό)άμυνας» απέναντι στην ασυδοσία.

«Δεν υπάρχει ειρήνη, χωρίς δικαιοσύνη...»

Εμείς ξέρουμε ότι είναι ένας πόλεμος χωρίς κανόνες. Η τελευταία φορά που μας επιβεβαιώθηκε ότι δεν υπάρχουν κανόνες σε αυτό τον πόλεμο ήταν ακριβώς μέσα στη δικαστική αίθουσα, κατά την εξέταση και την αξιολόγηση των αστυνομικών από τον εισαγγελέα ως αξιόπιστων μαρτύρων, καθώς και κατά την ετυμηγορία της έδρας που μας υπογράμμισε ότι τάσσεται υπέρ της ειρηνικής διαδήλωσης ως αναφαίρετο δικαίωμα μέσα σε μια δημοκρατία. Όμως πόσο ειρηνική μπορεί να είναι μια διαδήλωση μέσα σε μια συνθήκη πολέμου; Αναρωτιόμαστε ποια είναι τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της αστικής δημοκρατίας και που βρίσκονται τα όρια και οι δυνατότητες αντίδρασης και αυτοπροστασίας μας σε ένα κράτος καταστολής και αστυνομοκρατίας, όταν η αστυνομία μεταμορφώνεται σε ιδιωτικό στρατό; Θέλουμε να πούμε ότι, πράγματι, η ειρηνική διαμαρτυρία θα ήταν μια λογική θέση, αν δεν ήμασταν άοπλα και εκτεθειμένα μπροστά σε ένα σχέδιο ασφυξίας, καταστολής και μονοπωλίου «νόμιμης» βίας. Αν δηλαδή, δεν βρισκόμασταν σε έναν πόλεμο δίχως κανόνες. Κλείνουμε με τα λεγόμενα του Βασίλη Μάγγου, που για εμάς αποκρυσταλλώνουν όλα όσα προσπαθήσαμε να γράψουμε παραπάνω και κυρίως αποτυπώνουν τον αγώνα όχι μόνο των κινημάτων του Βόλου αλλά και όλους τους αγώνες για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων της αυτοδιάθεσης και της ζωής, των κοινών αγαθών και του βιώσιμου περιβάλλοντος σε έναν πλανήτη που καταρρέει: «Ήμασταν, είμαστε και θα είμαστε πάντα εδώ, ενάντια σε κάθε τι που μας πνίγει και δεν μπορούμε να ανασάνουμε, ενάντια στο άδικο, για την ελευθερία όλων μας, σε κάθε γωνιά του πλανήτη. Κι ας μην νικήσουμε ποτέ... Θα πολεμάμε πάντα!!»

*Η **Πένυ Πασπάλη** είναι διδακτορική ερευνήτρια Κοινωνικής Ανθρωπολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και μέλος της οργανωτικής επιτροπής του θερινού σχολείου Pelion Summer Lab for Cultural Theory and Experimental Humanities. Όταν δεν κάνει φεμινισμό στην επαρχία και δεν επιτελεί τον ρόλο της ως πρεκάρια της ελληνικής ακαδημίας, προσπαθεί να βρει ποιο δέντρο του Πηλίου έχει τον καλύτερο ίσκιο.

* Ο **Αντώνης Πετράς** είναι φοιτητής στο ΠΜΣ «Σπουδές στην Κινητικότητα» του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου Μεταπτυχιακών και Υποψηφίων Διδασκόντων του τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας. Όταν προλαβαίνει ακούει λίγο μουσική, είναι απαίσιος στο smalltalk και προτιμάει τις καμένες υπαρχιακές συζητήσεις που δεν οδηγούν πουθενά. Προσδοκεί ανάσταση ζωντανών ή έστω πρωινά με φρέντο και ζαμπονοτυρόπιτα.